

27. Tiistaina 23 päivänä maaliskuuta 1993

kello 16

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ainoa käsittely:

1) Ehdotus Ilmailulaitokselle annettaviksi valtuuksiksi, joiden nojalla se voi antaa takauksia tytäryhtiönsä lainoille...

Hallituksen esitys n:o 356/1992 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10

Ensimmäinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi Latvian kanssa kaupaa ja taloudellista yhteistyötä koskevista väliaikaisista järjestelyistä tehdyn pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys n:o 2
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1

3) Ehdotukset laeiksi tullitariffilain liitteenä olevan teollisuustulliluettelon ja tuontimaksulain liitteenä olevan teollisuusetuetteluettelon muuttamisesta

Hallituksen esitys n:o 366/1992 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7

4) Ehdotukset laeiksi tullitariffilain 4 §:n ja tuontimaksulain 2 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys n:o 330/1992 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8

5) Ehdotus laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain 5 ja 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys n:o 345/1992 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6

S. 6) Ehdotukset laeiksi polttoainemaksusta, polttoaineverosta annetun lain 6 §:n sekä moottoriajoneuvoverosta annetun lain 16 §:n muuttamisesta 715

714 Hallituksen esitys n:o 329/1992 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9

7) Ehdotus laiksi kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys n:o 354/1992 vp
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 5

8) Ehdotus laiksi kalatalouden korkotukilainoista annetun lain 14 §:n muuttamisesta ”

Hallituksen esitys n:o 8
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 2

9) Ehdotus laiksi Euroopan talousyhteisön kanssa kirjeenvaihtona tiettyjen maatalouden järjestelyjen väliaikaisesta soveltamisesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ”

Hallituksen esitys n:o 15
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 3

10) Ehdotukset rahalaiksi ja laiksi Suomen Pankin ohjesäännön 17 §:n muuttamisesta 716

” Hallituksen esitys n:o 7
Talousvaliokunnan mietintö n:o 7

11) Ehdotus laiksi teknologian kehittä-
miskeskuksesta 716

Hallituksen esitys n:o 9
Talousvaliokunnan mietintö n:o 8

12) Ehdotus laiksi vuokra-asuntolaino-
jen korkotuesta annetun lain 5 §:n 2 mo-
mentin kumoamisesta 718

Hallituksen esitys n:o 10
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 4

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Pesälä.

Nimenhuudon sijasta merkitään läsnä olevik-
si ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täys-
istuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus Imaailulaitokselle annettaviksi val-
tuuksiksi, joiden nojalla se voi antaa takauksia
tytäryhtiönsä lainoille

Ainoa käsittely
Hallituksen esitys n:o 356/1992 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10

Toinen varapuhemies: Käsittelyn
pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 10.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi Latvian kanssa kauppaa ja
taloudellista yhteistyötä koskevista väliaikaisista
järjestelyistä tehdyn pöytäkirjan eräiden määräys-
ten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 2
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1

Toinen varapuhemies: Käsittelyn
pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö
n:o 1.

Keskustelua ei synny.

S. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julis-
tetaan päättyneeksi.

3) Ehdotukset laeiksi tullitariffilain liitteenä ole-
van teollisuustulliluettelon ja tuontimaksulain liit-
teenä olevan teollisuusetuluettelon muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 366/1992 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7

Toinen varapuhemies: Käsittelyn
pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 7.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely juliste-
taan päättyneeksi.

4) Ehdotukset laeiksi tullitariffilain 4 §:n ja tuon-
timaksulain 2 a §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 330/1992 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8

Toinen varapuhemies: Käsittelyn
pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 8.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely juliste-
taan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi auto- ja moottoripyöräverosta
annetun lain 5 ja 6 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 345/1992 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6

Toinen varapuhemies: Käsittelyn
pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 6.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julis-
tetaan päättyneeksi.

6) Ehdotukset laeiksi polttoainemaksusta, polttoaineverosta annetun lain 6 §:n sekä moottoriajoneuvoverosta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 329/1992 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9.

Keskustelu:

Ed. Laine: Herra puhemies! Tässä asiassa tulee kysyneeksi, mikä vaikutus tällä ehdotuksella on työmatkakulujen kohoamiseen, jotka rasittavat tietenkin henkilöitä, jotka joutuvat pitkiä matkoja tekemään. Jos vastaavia muutoksia ei suoriteta verolainsäädännössä, jolloin työmatkakulut voisi vähentää verotuksessa, niin silloin tällaisten lakien hyväksyminen on kyseenalaista. Nyt on kuitenkin vasta ensimmäinen käsittely, ja tässä ehkä tarjoutuu mahdollisuus tarkempaan tutustumiseen, varsinkin jos arvoisat valtiovarainvaliokunnan jäsenet voisivat valaista meitä muita, jotka emme niin kovin vahvasti ole sisällä tämän asian käsittelyssä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotus laiksi kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 354/1992 vp
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 5

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö n:o 5.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Ehdotus laiksi kalatalouden korkotukilainoista annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 8
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 2

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Norjan kuninkaan ja kuningattaren vierailu

Toinen varapuhemies: Arvoisat kansanedustajat! Ilmoitan, että Heidän Majesteettinsa Norjan kuningas Harald V ja kuningatar Sonja ovat saapuneet seuraamaan täysistuntoa. Eduskunnan puolesta lausun Heidän Majesteettinsa tervetulleiksi eduskuntaan.

Årade riksdagsmän! Härmed får jag meddela att Deras Majestäter konung Harald V och drottning Sonja av Norge är här för att följa plenum. På riksdagens vägnar hälsar jag Deras Majestäter välkomna till riksdagen.

9) Ehdotus laiksi Euroopan talousyhteisön kanssa kirjeenvaihtona tiettyjen maatalouden järjestelyjen väliaikaisesta soveltamisesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 15
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 3

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. S-L. Anttila: Herra puhemies! Eduskunta on nyt tekemässä historiaa hyväksyessään maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön pohjalta hallituksen esityksen tiettyjen maatalouden järjestelyjen väliaikaista soveltamista koskevan Euroopan talousyhteisön kanssa kirjeenvaihto-

na tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Tämä maataloussopimus on tarkoitus saattaa voimaan 15 päivänä huhtikuuta, siis kaksi ja puoli kuukautta aikaisemmin kuin Eta-sopimuksen kokonaisuudessaan on tarkoitus tulla voimaan viimeisimmän Brysselissä 17.3. laaditun Eta-suunnitelma-aikataulun mukaan. Tämä maataloussopimus sisältää ns. vastavuoroisuusperiaatteella 9,8 miljoonan kilon juuston viennin Suomesta EY-alueelle alennetulla tuontimaksulla, ja vastaavasti EY-alueelta tuodaan meille 2,7 miljoonaa kiloa juustoja. Lihassopimus puolestaan mahdollistaa samoin periaattein 4 miljoonan kilon sianlihan viennin ja 1 miljoonan kilon naudanlihan tuonnin EY-alueelta Suomeen.

Sopimukseen sisältyy myöskin ns. koheesiolista, lista niistä noin 50—60 tuotteesta Välimeren maista, jotka jatkossa voidaan tuoda tullitta Suomeen. Tämä on osa Eta-sopimusta. Ne ovat pääosin sellaisia tuotteita, joita meillä itse ei tuoteta. Maataloussopimus on osa Eta-sopimuksen mukaista evoluutiotoimintaa, sitä ns. vastavuoroisuusperiaatteella tapahtuvaa vientitoimintaa. Eta-sopimushan aikanaan toteutessaan lähtee siitä, että joka toinen vuosi käydään neuvottelut maataloustuotteiden vastavuoroisesta kaupasta.

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää yksimielisesti hallituksen esityksen hyväksymistä. Se on mielestäni ennen kaikkea myöskin Suomen etujen mukaista. Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsenille ripeästä käsittelystä annan suuren kiitoksen. Olemmehan esityksen saaneet perjantaina viime viikolla, ja nyt meillä on jo mietintö käsiteltävänä ja vielä yksimielisesti. Todella tällä päätöksellä Suomessa ratifioidaan Eta-sopimus voimaan 15.4. maatalouden osalta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Ehdotukset rahalaiksi ja laiksi Suomen Pankin ohjesäännön 17 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 7
Talousvaliokunnan mietintö n:o 7

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

11) Ehdotus laiksi teknologian kehittämiskeskuksesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 9
Talousvaliokunnan mietintö n:o 8

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelu:

Ed. Stenius - Kaukonen: Herra puhemies! Hallitus ehdottaa Teknologian kehittämiskeskuksesta annettavaa uutta lakia. Lakiehdotuksen tarkoituksena on, että Teknologian kehittämiskeskus siirretään tulosohjaukseen jo vuoden 93 alusta eli tämän vuoden alusta.

Keskus kuuluu kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan, ja sen toiminnan tavoitteena on yhteiskunnan hyvinvoinnin ja vakaan kehityksen edistäminen. Keskus suunnittelee, rahoittaa ja ohjaa teknologian kehittämistä ja käyttöönottoa edistäviä tutkimus- ja kehittämishankkeita. Toisaalta se rahoittaa ja konsultoi tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämishankkeita sekä edistää alallaan kansainvälisen tiedon ja yhteistyön hyödyntämistä. Lisäksi kehittämiskeskus osallistuu Suomen teknologia- ja innovaatiopolitiikan suunnitteluun.

Kun olen lukenut keskuksen tehtävät, voidaan kysyä, sopiiko tulosohjaus kaikkiin näihin toimintamuotoihin. Olisin hyvin kiinnostunut kuulemaan esimerkiksi talousvaliokunnan herra puheenjohtajan mielipiteen siitä, onko tulosohjaus aina oikea tapa hoitaa asioita, kun puhutaan nimenomaan tutkimustoiminnasta.

Meillähän on korkeakoulujen osalta paljon puhuttu siitä, kun siellä ollaan myöskin siirtymässä askel askeleelta tulosohjaukseen — käsitykseni mukaan monet yliopistot on tarkoitus kokonaan ensi vuoden alusta siirtää tulosohjaukseen — onko tämä oikea tapa harjoittaa tutkimusta ja tiedettä. Voidaanko sitä mitata niin, että tulosohjaus on oikea tapa? Riippuu tietysti siitä, millä tavalla tulosohjausta noudatetaan, mutta jos ajatellaan ihan äkkinäisesti millä tavalla se tulkitaan, on aihetta esittää kysymys,

onko tiede ja tutkimus sellainen alue, jolla tuloshjausta voidaan noudattaa.

Me muistamme kaikki ne kauniit puheet, joita eduskunnassa pidettiin Suomen 75-vuotisjuhlien aikana. Kaikissa korostettiin sitä, että tutkimus ja koulutus on se kilpailutekijä, joka voi meidät suomalaiset tästä nykyisestä taloudellisesta kurimukselta nostaa. Mutta tähän mennessä hallituksen politiikka ei suinkaan ole edesauttanut näitä periaatteita, niitä kauniita julistuksia, joita hyvin suuressa yhteisymmärryksessä esitettiin.

Teknologian kehittämiskeskus on eräs niistä laitoksista, joiden kautta valtion tutkimusrahoja voimakkaastikin suunnataan. Mutta onko sinnekään riittävästi panostettu? Me olemme saaneet vertailutietoja esimerkiksi siitä, kuinka paljon Japanissa taikka Yhdysvalloissa käytetään tutkimukseen. Me olemme hävettävän pienellä sijalla näihin verrattuina.

Toivon todella, että talousvaliokunnan puheenjohtaja, valiokunnan jossa lakiesitys on ollut käsiteltävänä, valottaa näitä kysymyksiä niin tuloshjauksen kuin myöskin sen osalta, ovatko juhlapuheet ja käytännön toimet olleet sopuosinussa keskenään.

Ed. Louekoski: Herra puhemies! Ed. Stenius-Kaukonen kiinnitti periaatteessa hyvin tärkeään asiaan huomiota. Tieteellistä tutkimusta sen koko laajuudessa ei luonnollisestikaan voi tarkastella tuloshjauksen näkökulmasta, eikä tuloshjauksen tavoitteellisuus teknillisessä ja liikelatoudellisessa mielessä voi olla tieteellisen tutkimuksen päämäärä eikä ohjantakeino.

Mutta hyvin tärkeätä on Tekesin toiminnassa se, että menestyksellinen tutkimustyö perustuu pääasiassa yritysten omaan tutkimuspanokseen. Yrityksethän rahoittavat Tekesin projekteista itse 60 prosenttia ja Tekes sitten osan jäljelle jäävästä summasta. Kun hallituksen esityksessä kiinnitetään huomiota tuloshjauksen tarpeellisuuteen, niin se etupäässä tapahtuu yritysten omasta toimesta, ja Tekesin tuki tällä tavalla ohjautuu kohteisiin, joissa todennäköinen tulos on hyvä, keskimääräistä parempi, kun puhutaan esimerkiksi kokeiluprojektien ja tutkimusten lopullisesta tuloksesta. Voi sanoa lyhyesti, että Tekesin pääjohtaja Kuusi, jota kuulimme valiokunnassa vertaillaessaan tätä valtion rahainkäyttöä moniin muihin projekteihin piti tuloksia erittäin hyvinä, koskivatpa ne sitten mitä tahansa tutkimusta tai yritysten tukemista.

Kun ed. Stenius-Kaukonen kysyi, sopiiko tuloshjaus ylipäättensä tämän kaltaiseen kehittä-

mistyöhön, niin minä yhdyin epäilijöihin. Ei se varmasti kaikkialle sovi siitä syystä, että tieteellisen tutkimuksen tukemistoimien alkaessa on vaikea sanoa, mikä lopputulos on, eikä rahan myöntäjä aina voi olla ollenkaan varma, onko tulos loppujen lopuksi hyvä tai ei. Silloin sellainen tuloksen kahlitseminen ohjauskeinoin, jota kysymyksessä tarkoitettiin, ei ole mahdollista.

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan puheenjohtajakin juuri totesi sen, mitä mahdollisia uhkia tuloshjauksen osalta voi olla tämän tyyppisissä toiminnoissa kuin esimerkiksi Teknologian kehittämiskeskuksen osalla on. Nämähän ovat pitkäjännitteisiä hankkeita, monet kestävät useita vuosia, ja on aivan selvä, että osa on myös riskihankkeita ja semmoisia ne täytyy hyväksyä. Valiokunta ei nyt kuitenkaan ole nähnyt tarpeelliseksi laittaa mieltintönsä minkäänlaista pontta, mutta kyllä mielestäni on hyvin tärkeää, että seurataan, mihin tämä johtaa niin Teknologian kehittämiskeskuksessa kuin muuallakin.

Ed. Ukola: Arvoisa puhemies! Ed. Stenius-Kaukonen kysyi, sopiiko tuloshjaus tiedeyhteisöihin: yliopistoihin ja korkeakouluihin. Kuten edellä on kahdessa puheenvuorossa sanottu, se on hyvin kiistanalainen asia. Mutta jonkinlainen seuranta kyllä täytyy olla. Kansainväliset arvioijat ovat ryhtyneet tekemään omia selvityksiään meidän yliopistojemme ja tiedeyhteisöjemme opetuksen ja tutkimuksen tasosta. Ensimmäisten tulosten paljastuttua on kyllä havaittu, että kaikki ei ole hyvin meidän yliopistoissamme. Opiskelijat valittavat, etteivät he saa opetusta, vaan opettajat kuten professorit tekevät mieluummin omaa tutkimustyötään kuin antavat opiskelijoille sitä ohjausta, mitä he omissa tutkimuksissaan tarvitsevat.

Toisin sanoen ei voi pelkästään luottaa siihen, että tiedeyhteisöissäkin syntyy hyvää tulosta, kun rahaa syydetään. Jonkinlainen arviointimenetelmä täytyy olla. Minun mielestäni on sen takia ihan hyvä, että ulkomaiset arvioijat on päästetty meidän yliopistoihimme. Tilannehan on se, että 80-luvun lopussa yliopistoille syydettiin rahaa ikkunoista ja ovista, eivätkä tulokset ole kyllä siitä parantuneet, elikkä täytyy olla jonkinlainen, ehkä nyt ei tuloshjaus, mutta jonkinlainen seuranta siitä, mitä tällä rahalla saadaan.

Ed. Stenius-Kaukonen: Herra puhemies! Ei yliopistoihin kyllä ole hirveästi rahoja

tuhlattu, vaikka parempikin aika nähtiin. Mutta juuri tänä aikana, kun sanotaan, että me tarvitsemme koulutusta ja se on meidän paras kilpailutekijämme, korkeakouluilta on leikattu varoja jo huomattavasti ja lisää leikkauksia on luvassa. Opiskelijoiden valituksiin, että opettajat keskittyvät tutkimustyöhön, ainoa oikea vastaus on se, että lisätään korkeakoulujen varoja niin, että niitä riittää tutkimustehtäviin ja henkilöt voivat täysipäiväisesti tehdä tutkimustyötä, ja lisätään opetustoimiin käytettäviä varoja niin, että opetusta voidaan myöskin tehokkaasti antaa.

Meidän kannaltamme tällä hetkellä ollaan menossa aivan toiseen suuntaan, kuin täällä juhlapuheissa on julistettu. Tutkimuksissa nimenomaan monta kertaa käy niin, että jyvää löytyy akanoiden joukosta, mutta siinä joutuu seulomaan aika ison joukon akanoita ennen kuin jyvää löytyy. Näin paljon menee rahaa siihen, mikä loppujen lopuksi ei tuota, mutta ei koskaan tiedä, mistä se jyvää löytyy. Tällä tavalla ne maat, joissa runsaasti varoja on käytettävissä, pystyvät juuri volyymillensä saamaan parempia tuloksia monta kertaa.

Me olimme juuri esimerkiksi Tampereella yliopistollisessa sairaalassa, jossa näistä asioista puhuttiin, ja siellä tuli varsin hyvin ilmi se, että hyvin vaikea on etukäteen sanoa, mistä tutkimuksesta todella sitten löytyvät sellaiset tulokset, jotka myöskin ovat tuloksekkaita. Mutta kun se yksi kultajyvää sitten löytyy, se voi tuottaa merkittäviä tuloja ei vain tutkijoille vaan ennen kaikkea, kun siitä tulee esimerkiksi teollisesti toteutettava tuote, se tuottaa vaurautta koko maalle.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

12) Ehdotus laiksi vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain 5 §:n 2 momentin kumoamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 10
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 4

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 16.45.

Täysistunto lopetetaan kello 16.25.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio